

## UBYTOVÁNÍ VOJSK ZA VÁLKY

Ubytovací a stavební službu ČSLA (dále jen USS) zná většina velitelů jako službu mírovou, která se ve značném měřítku podílí na životě vojsk vytvářením podmínek pro výcvik, bojovou pohotovost a životní prostředí vojáka. Proto ji namnoze považují výhradně za službu mírovou a její úloha, kterou má sehrát ve válečném období, je jim již méně známá. Soudobý boj a význam a úloha obrany teritoria však vyhradily ubytovací a stavební službě významné úkoly a to nejen v systému obrany teritoria, ale ve značné míře i úkoly k zabezpečování činnosti polních vojsk.

USS bude za války a již v období předcházejícím branné pohotovosti státu plnit všechny úkoly z mírové činnosti a další úkoly vyplývající ze zabezpečení polních vojsk, spojeneckých vojsk a obrany teritoria.

Soudobý boj s použitím ZHN bude klást velké nároky na činnost USS. Její činnost je uzpůsobena i její organizace a členění orgánů a to jak směrem k polním vojskům tak i k teritoriu.

Úkoly a činnost USS za války nejsou v současné době stanoveny žádným souborným předpisem ani nebyly dosud nikde zveřejněny a proto na základě poznatků a závěrů seznámím velitele a ze jména jejich zástupce pro týl a důstojníky USS s ubytováním vojsk za války a se základními úkoly a činnostmi, které by orgány různých stupňů ubytovací a stavební služby měly za války plnit.

Hlavním orgánem USS bude i za války ubytovací a stavební správa MNO, která jako řídicí orgán služby kromě mírových úkolů by měla plnit ještě tyto další úkoly:

- řídit ubytování polních vojsk na vlastním i cizím území a ubytování vojsk a zařízení týlu, jakož i spojeneckých vojsk na teritoriu ČSSR,

- řídit dokončení výstavby rozhodujících vybraných staveb do stanovených lhůt, zastavení výstavby ostatních objektů, zabezpečení jejich konzervace a střezení,

- zabezpečovat a řídit neplánovanou výstavbu objektů a zařízení důležitých z hlediska obrany státu,

- řídit obnovu, rekonstrukci a údržbu objektů narušených činností nepřítele a podílet se na obnově a údržbě letišť na území ČSSR,

- řídit zásobování polních vojsk ubytovacím a stavebním materiálem na vlastním i cizím území a zásobování spojeneckých vojsk ubytovacími prostředky (palivo, topivo, sláma apod.), jakož i energií na území ČSSR,

- řídit protivzdušnou obranu vojenských objektů.

V dalším členění USS k nižším orgánům bude služba organizována a rozdělena do dvou směrů a to k zabezpečení polních vojsk a k zabezpečení teritoria.

### Polní vojska

U polního velení ČSLA bude ubytovací a stavební oddělení polního velení, včleněné do týlu polního velení. U týlu armád budou organizačně začleněny ubytovací a stavební skupiny armád a u motostřeleckého a tankového svazku bude v týlu „důstojník pro ubytovací službu svazku“. Polní letecká armáda bude zabezpečena v týlu vlastním ubytovacím a stavebním oddělením.

Ubytovací orgány (oddělení, skupiny) polního velení a armád by měly plnit zejména tyto úkoly:

- rozpracovávat zásady pro ubytování vojsk podle vývoje operační situace,

- připravovat podklady k metodickému řízení důstojníků ubytovací služby svazků a pro velitele útvarů,

- v součinnosti s operačním oddělením organizovat a řídit rozmístění a ubytování vojsk podle zásad stanovených čl. 532–548 předpisu Vševojsk-1-1,

- rozpracovávat zásady stanovené teritoriálním velením k zabezpečení provo-

zuschopnosti objektů do podmínek ubytování polních vojsk,

- zúčastňovat se v rekognoskačních skupinách vyhledávání prostorů k ubytování vojsk a objektů pro speciální zařízení a zpracovávat v tomto směru odborné posudky,

- zabezpečovat zásobování polních vojsk ubytovacím materiálem včetně požární techniky,

- zpracovávat opatření na úseku požární ochrany do plánu ochrany a obrany proti zbraním hromadného ničení a navrhovat složení a prostředky jakož i způsob nasazení požárních skupin v rámci ZUO nebo samostatně,

- vést pracovní mapu požární ochrany (situaci větších požárů, nasazení sil a prostředků, časový plán činnosti apod.),

- spolupracovat na sběru a využití kořistního ubytovacího a stavebního materiálu.

Ubytovací službu u motostřeleckých a tankových svazků bude zabezpečovat důstojník pro ubytovací službu svazku, který by měl

- odborně posuzovat ubytovací podmínky svazku, jeho útvarů a zpracovávat v tomto směru pro rozhodnutí velitele příslušné podklady a návrhy,

- zúčastňovat se podle potřeby rekognoskace prostorů a objektů k ubytování vojsk a týlu svazku,

- organizovat zabezpečení svazku a jeho útvarů ubytovacím a stavebním materiálem, vést jeho evidenci a zajišťovat jeho doplňování a opravy,

- plnit některé úkoly požární ochrany, jak dále uvedu ve zvláštní stati k požární ochraně.

Na úrovni útvaru nebude zvláštní orgán ubytovací služby a úkoly v tomto směru musí zabezpečovat velitel se svým štábem a zástupcem velitele pro týl.

### Ubytování vojsk v poli

Polní vojska a jejich týly budou z větší části rozmístěny a ubytovány polním způsobem s částečným využitím stálých objektů vojenských i civilních, které jsou v jejich prostoru rozmístěny. Vzhledem k motorizaci armády bude část vojsk využívat automobilní a tankovou techniku jako míst velení i jako ubytovacích prostředků k dočasnému odpočinku. V prostorech poblíž nepřítele bude to jediný způsob ubytování doplněný prostředky z místních zdrojů budovaných vojsky, jako jsou přístřešky, zemljanky apod.

Pokud budou vojska při překrytí státní hranice a v počátečním období války na vlastním území v záloze, budou ubytována

z části v předurčených vojenských objektech, a z části i v civilních objektech. Tak tomu bude zejména u nemocnic, jiných zdravotních zařízení, skladů, dílen apod. Vojenské objekty k tomuto účelu by měly mít útvary, svazky a zařízení již předem zajištěny u velitelství vojenského okruhu, na jehož teritoriu jsou objekty situovány, civilní objekty u příslušné komise obrany cestou KVS.

Ubytovávat vojska v civilních objektech na území ČSSR je povinností držitelů těchto objektů (správců, uživatelů apod.) ve smyslu § 24 zákona č. 40/1961 Sb. V konkrétních případech bude tuto ubytovací povinnost ukládat příslušný místní národní výbor. V naléhavých případech může ubytovací povinnost uložit držitelům přímo vojenská správa (KVS, OVS, nebo i velitel příslušného útvaru nebo svazku), která o tom vyrozumí příslušný národní výbor. Držitel civilního objektu je podle ustanovení vl. nař. č. 41/1961 Sb. o ubytování ozbrojených sil povinen poskytovat útvarům jak potřebné ubytovací prostory, tak i ostatní ubytovací prostředky včetně otopu, osvětlení apod.

Rovněž v ubytovací službě platí zásada maximálního využití a to zejména v počátečním období války všech zdrojů teritoria, tj. tedy i maximálního využití permanentních objektů teritoria pro potřebu vojsk s prioritou vojsk polního velení. Při tom plně platí zásady k ubytování vojsk v poli, stanovené předpisem Vševojsk-1-1, čl. 532–548. Úzká součinnost ubytovacích orgánů polních vojsk s ubytovacími a stavebními orgány teritoria bude v tomto případě nezbytná.

### Zásobování polních vojsk stavebním a ubytovacím materiálem

Stavební a ubytovací materiál a požární techniku tabulkové nomenklatury, jakož i materiál netabulkový (Sb. nařízení a směrnic MNO č. 05/1966) bude pro polní vojska zabezpečovat ubytovací a stavební správa MNO cestou frontového skladu.

Stavební materiál jako jsou stavebníky, cement, vápno, žezvo, lepenku, železo a jiné kovy a výrobky z nich (hřebíky, šrouby atd.) apod. včetně tuhých paliv, budou si polní vojska na území ČSSR zajišťovat u teritoriálních ubytovacích a stavebních orgánů (svazek u KVS, armáda u VO). Při větší potřebě tohoto materiálu, který nebudou moci zajistit nižší teritoriální orgány USS, zabezpečí tento materiál podle požadavků ubytovacího oddělení polního velení ubytovací a stavební správa MNO.

Polní systém zásobování tímto materiálem není zaveden a ani se s ním pro budoucnost nepočítá. Proto také na cizím území budou si řešit polní vojska potřebu tohoto materiálu těžbou z místních zdrojů (kořistní službou).

### Požární ochrana vojsk v poli

K organizaci a zajišťování požární ochrany polních vojsk platí s účinností od 1. 1. 1969 předpis Vševojsk-2-5 „Požární ochrana vojsk v poli“. Podle tohoto předpisu budou požární ochranu polních vojsk organizovat velitelé a štáby všech stupňů.

U polního velení v ubytovacím oddělení a v ubytovací skupině armády bude za války vyčleněn odborný orgán k řešení některých otázek požární ochrany ve spolupráci s ostatními odbornými náčelníky vojsk a služeb.

Tento důstojník ubytovací a stavební služby by měl zejména

- sledovat stupeň vybavení útvarů požární technikou, její stav, doplňování a opravy,

- navrhopvat podle vzniklé situace preventivní opatření k požární ochraně vojsk a týlů,

- k plánu ochrany a obrany proti ZHN zpracovávat opatření na úseku požární ochrany,

- navrhopvat složení, prostředky a způsob nasazení požárních skupin v rámci ZUO nebo samostatně,

- vést pracovní mapu PO (situaci větších požárů, nasazení sil a prostředků, časový plán činnosti apod.),

- vyhodnocovat způsob použití a účinnost zápalných látek a požární techniky nepřítelů,

- spolupracovat na sběru a využití kořistních prostředků a požární techniky,

- shromažďovat a vyhodnocovat poznatky z požární ochrany v poli (materiální, preventivní, taktické apod.).

U svazku budou obdobné úkoly v požární ochraně řešeny podle rozhodnutí velitele svazku s využitím odborných znalostí důstojníka pro ubytovací služby.

Pokud jsou polní vojska rozmístěna na území ČSSR a dojde k rozsáhlejším požárům v prostoru jejich rozmístění, které nemohou zlikvidovat nebo lokalizovat vlastními prostředky a silami, budou vyžadovat pomoc u nejbližších útvarů a jednotek teritoriálního velení (vojenských i CO), případně u příslušné místní vojenské správy.

O zasazení sil a prostředků požární ochrany polních vojsk mimo vlastní prostor rozmístění ve prospěch útvarů, zařízení a objektů teritoriálního velení včetně CO, bude rozhodovat na žádost příslušného orgánu velitel útvaru po předchozím souhlasu svého nadřízeného. V žádném případě při zasazení sil a prostředků požární ochrany útvarů polních vojsk mimo prostor rozmístění tohoto útvaru nesmí dojít k narušení bojeschopnosti útvaru a plnění jeho bojových úkolů.

### Organizace a činnost orgánů ubytovací a stavební služby na teritoriu

Vycházíme-li ze zásady nového chápání úlohy a místa teritoria a jeho ochrany ve válce jako celku s cílem zabezpečit řízení činnosti nejdůležitějších zařízení tak, aby všechny požadavky ozbrojených sil na frontě mohly být uspokojovány, pak v tomto systému musí i ubytovací a stavební služba za války plnit úlohu jí vyhrazenou, včetně nezbytných příprav a zpracování příslušných plánů již v míru.

Válečná organizace orgánů USS teritoria na úrovni vojenského okruhu a kraje bude navazovat na mírovou organizaci a přechod na ni nebude činit zvláštní potíže. Bude představována ubytovacími a stavebními odděleními velitelství vojenských okruhů a krajských vojenských správ (v dalším pouze USO/KVS).

Tato ubytovací a stavební oddělení budou výkonné a kontrolní orgány USS svých velitelů na příslušném území. V rozsahu své působnosti budou za války zajišťovat úkoly ubytovací a stavební služby pro všechny útvary, úřady, ústavy a zařízení vojenské správy dislokované na teritoriu. Odborně je bude řídit ubytovací a stavební správa MNO.

### Vojenské správy budov a jejich činnost

Vojenská správa budov (v dalším pouze VSB) bude i za války nejnižším výkonným orgánem ubytovacím a stavební služby v posádce.

Za branné pohotovosti a za války, pokud nedojde k předání objektu civilnímu sektoru zůstanou VSB v objektech a místech stále mírové posádky. U objektů, které vojska za branné pohotovosti a za války opouští odchodem do pole, bude velitelem objektu velitel pro jehož útvar je objekt předurčen a náčelník VSB přejde pak do jeho podřízenosti. U objektů, které nemají pro válku předurčení pro nové útvary a míroví uživatelé je vyklidí, bude velitelem objektu náčelník VSB a přejde do přímé

velitelské podřízenosti a materiálního zabezpečení příslušného náčelníka KVS.

Objekty ve městech (posádkách) kategorie „Z“ a „I“ po útvech, které odejdou do pole nebo budou zrušeny, nebudou předávány KVS. Zaměstnanci VSB těchto objektů — specialisté budou péči dosavadního mírového velitele objektu evakuování do míst stanovených KVS.

Celou činnost náčelníka VSB za branné pohotovosti státu a za války by měl již v míru velitel (ZVT) jemuž je VSB podřízena, plánovitě a podrobně rozpracovat v „Plánu činnosti náčelníka VSB za branné pohotovosti a za války“.

U zařízení vojenské správy, která jsou hospodářskými organizacemi jako např. voj. opravárenské závody apod., které hospodaří podle zvláštního statutu (býv. chozraščoty) vzhledem k tomu, že tyto organizace za branné pohotovosti stávají se rozpočtovými organizacemi, zřídí příslušná KVS VSB s povinnostmi a úkoly stanovenými předpisem Stav-1-1 a některými dalšími úkoly, které budou vyplývat z charakteru její činnosti.

### Ubytování vojsk na teritoriu ČSSR

Polní vojska i vojska teritoriálního velení včetně všech týlových zařízení vojenské správy na teritoriu ČSSR budou za branné pohotovosti a za války rozložena a ubytována podle úkolů, které jsou jim uloženy pro toto období podle předem připraveného dislokačního plánu a PMRV.

Při vyhlášení branné pohotovosti (mobilizace) větší část vojsk opustí stálé vojenské objekty, zatím co druhá část a to zejména týlová zařízení, opravárenské a výrobní závody vojenské správy zůstanou nadále ubytovány v objektech mírového užívání. Výjimku tvoří týlová a jiná podobná zařízení, která jsou dislokována v městech kategorie „Z“ a „I“, odkud při vyhlášení branné pohotovosti budou evakuováni do jiných míst.

Vojska na teritoriu mohou být ubytována

- ve stálých vojenských objektech,
  - v objektech civilního sektoru,
  - v polních podmínkách (táboření);
- zde půjde zejména o vojska polního velení.

Namnoze bude pak docházet k ubytování ve smíšených podmínkách, tj. s využitím ubytovacích prostředků všech uvedených druhů ubytování.

Ubytování vojsk vlastních i spojeneckých na teritoriu budou zabezpečovat ubytovací orgány teritoriálních velitelů, u polních vojsk v součinnosti s veliteli polních svazů a svazků.

### Protivzdušná a požární ochrana vojenských objektů na teritoriu

V čs. armádě je protivzdušná ochrana objektů [v dalším pouze PVOO] řízena a organizována takto:

— řídicím orgánem je generální štáb,

— výkonným orgánem na úrovni MNO je ubytovací a stavební správa MNO,

— velitelé (náčelníci) složek a náčelníci správ MNO a velitelé jsou odpovědní za zajištění PVOO v útvech, úřadech, ústavech a zařízeních jim podléhajících, velitelé vojenských okruhů jsou pak odpovědní za zajištění PVOO na celém teritoriu vojenského okruhu.

Civilní obrana (CO) v ČSSR prošla několika etapami až do dnešního období, kdy v podmínkách soudobé války stala se novým druhem strategického zabezpečení celého zápolí a nezbytnou součástí obrany teritoria; proto úkoly CO je třeba důsledně posuzovat ve vztahu a vazbě celého řešení systému obrany teritoria. Pro ČSLA má CO a její opatření bezprostředně dopad a to především na průběh mobilizace, plynulost přesunů a zásobování vojsk při zahájení války i v jejím dalším průběhu.

CO a zejména pak její opatření ochrany osazenstva (vojenských opravárenských závodů, skladů i jiných objektů) jsou závažnou, složitou a ne vždy dostatečně chápánou a doceněnou problematikou v oblasti obranných opatření teritoria.

Můžeme předpokládat, že první hromadný úder nepřítele bude veden především na vojenské cíle teritoria jako jsou odpalovací základny, letiště, systém zabezpečení PVOS, sklady, opravárenské a výrobní závody a jiné vojenské objekty. Těmto předpokladům proto musí v ČSLA odpovídat připravený systém PVOO.

Za branné pohotovosti státu a za války stane se PVOO s opatřeními vytvořenými již v míru pro její aktivizaci nedílnou součástí obrany státního území. Vyhlášením branné pohotovosti státu budou všichni uživatelé vojenských i nevojenských objektů [vojska] povinni za-

bezpečovat PVOO podle Směrnic Sm-všeob-16. Dosavadní mírová požární ochrana vojenských objektů stane se součástí PVOO.

Ve smyslu těchto směrnic a podle úkolů, která vojska nebo týlové zařízení za války budou plnit, jsou již nyní vojenskými objekty rozděleny na:

— „kategorizované“ s vybudovanými stálými stavbami CO, jichž velitelé za branné pohotovosti a za války budou realizovat PVOO podle předem připravených „Plánů PVOO objektu“,

— „nekategorizované“ bez stálých staveb CO, jichž velitelé za branné pohotovosti a za války budou realizovat PVOO rovněž podle předem připravených „Plánů PVOO objektu“,

— „ostatní“, jichž velitelé budou organizovat a zajišťovat opatření PVOO v účelném rozsahu podle rozhodnutí svého nadřízeného velitele v rámci bojového zabezpečení zejména z hlediska nenadálého vzdušného napadení.

Veškeré plány PVOO měly by být zahrnuty do plánů uvádění vojsk a týlových zařízení do stavu bojové pohotovosti a měly by být jejich nedílnou součástí.

V objektech kategorizovaných a nekategorizovaných měly by být organizovány oddíly PVOO, připraveno ukrytí osob a materiálu, zatemnění, stálé spojení s příslušnými štáby CO tak, aby vyhlášením zvýšené bojové pohotovosti mohla být v objektech aktivována opatření podle předem připravených plánů.

Přijde-li do objektu nový uživatel (při změně uživatele) je třeba, aby neprodleně organizoval PVOO z osob a prostředků vlastního útvaru.

Likvidaci škod po napadení bude organizovat velitel objektu oddílem PVOO za pomoci dalšího osazenstva objektu případně jiných jednotek CO z místa (veřejných, závodních apod.) po dohodě s místním štábem CO.

V objektech, které zůstávají za války volné (nemají uživatele) bude organizovat a zabezpečovat PVOO v úměrném rozsahu velitel objektu (velitel likvidačního oddílu a v dalším pak náčelník VSB) z osob, jež bude mít k dispozici.

#### **Činnost po hromadných úderech na vojenské objekty**

Po prvním úderu nepřítel zbraněmi hromadného ničení a po dalších úderech v průběhu války měl by náčelník ubytovacího a stavebního oddělení KVS na

základě (rekognoskací svých orgánů) hlášení velitelů posádek a náčelníků VSB a informací od místních štábů CO vyhodnotit a doložit náčelníku KVS škody a úbytky vzniklé po stránce ubytovací a stavební na vojenských objektech, navrhnout bezprostřední nejnutnější opatření k odstranění následků napadení, uvedení objektů do provozuschopného stavu, k redislokaci a ubytování vojsk a zařízení, jichž objekty byly nenávratně vyřazeny z provozu.

Velitel vojenského okruhu na základě hlášení náčelníků KVS a podle návrhů svých odborných ubytovacích orgánů bude řešit vzniklou situaci v ubytování změnami ve stálém ubytování (přesunem útvarů, jichž objekty byly zasaženy, do jiných vojenských objektů, ubytováním útvarů v nevojenských objektech, polním způsobem ubytování). Současně rozhodne o úpravě a obnově opravy schopných objektů a zabezpečí tuto údržbu a obnovu vojsky (pokud tyto neplní jiné bojové úkoly) dislokovanými na teritoriu a ubytovacím a stavebním materiálem z vlastních zdrojů (ze skladů, z materiálu zastavené investiční výstavby). Není-li dostatek vojenských pracovních sil a materiálů bude nárokovat tyto služby a materiál u příslušných komisí obrany. (Námnoze tato obnova svým charakterem přejde v investiční výstavbu).

#### **Investiční výstavba**

Za branné pohotovosti státu a za války budou zabezpečovat investiční výstavbu ČSLA stejné složky a zařízení ubytovací a stavební služby ČSLA jako je tomu v míru, tj. ubytovací a stavební správa MNO jako ústřední investor, investiční správa velitelství vojenských okruhů (v dalším pouze IS) a ubytovací a stavební oddělení KVS jako první investoři. Technická inspekce ubytovací a stavební služby jako dozor nad výstavbou, Vojenský projektový ústav jako projektová organizace vojenské správy a oborový podnik Vojenské stavby jako dodavatelská organizace. Kromě vojenských staveb mohou se na výstavbě za války podílet i civilní dodavatelské organizace, zejména pokud půjde o tak zvanou výstavbu „ve vlastní režii“.

Investiční výstavba i když bude realizována ve značně omezeném rozsahu, bude zaměřena především na:

— pohotovost režimovaných staveb při zahájení války,



- plánovanou výstavbu staveb důležitých z hlediska obrany,
- naplánovanou výstavbu objektů a zařízení,
- údržbu, obnovu a adaptace fondů, jako odstranění a likvidace následků napadení nepřítelem,
- zabezpečení bojové pohotovosti vojsk.

Vyhlášením branné pohotovosti státu a při zahájení války bude probíhající mírová investiční výstavba zastavena. V souvislosti s tím přejdou orgány ubytovací a stavební služby ihned k „pohotovosti režimovaných staveb“ a k zastavování rozestavěných staveb a jejich uvedení do klidu.

Plánovaná výstavba objektů důležitých pro obranu, která by byla realizována podle požadavků generálního štábu a byla součástí plánu investiční výstavby krátkodobých celostátních válečných hospodářských plánů, byla by zásadně uskutečňována dodavatelským způsobem n. p. Vojenské stavby nebo civilními stavebními organizacemi. Mohla by zahrnovat i dostavbu za branné pohotovosti zastavených staveb.

Druhý směr měl by především řešit obnovu, údržbu a adaptace fondů jako odstranění následků napadení nepřítelem a ve výjimečných případech nutnou novou výstavbu drobnějších fondů. Tuto výstavbu by řídilo ubytovací a stavební oddělení příslušné KVS jako přímý investor a byla by prováděna jako stavba „ve vlastní režii“ buď svépomocí vojsk i dodavatelským způsobem nebo kombinací obou způsobů s využitím místních zdrojů. Vyšší orgány ubytovací a stavební služby měly by poskytovat této výstavbě odbornou pomoc z pracovníků IS a technické inspekce. Touto výstavbou by bylo možno řešit i některé problémy zabezpečení bojové pohotovosti vojsk na teritoriu.

Pokud jsem v jednotlivých statcích uváděl organizaci, orgány a úkoly ubytovací a stavební služby a to zejména u teritoria, jde o organizaci a funkční povinnosti platné k 1. 10. 1969. I když v rámci nového státoprávního a územního uspořádání ČSSR a výstavby terito-

riálního systému v ČSLA dojde i v ubytovací a stavební službě k některým změnám, že hlavní stupně a orgány ubytovací a stavební služby na teritoriu, tj. ubytovací a stavební oddělení vojenských okruhů i krajské vojenské ubytovací a stavební správy (možná s jiným názvem) ve své hlavní podstatě, zůstanou v míru i za války zachovány. Problém vznikne s hledáním partnerů v krajích a to jak směrem k vojenské správě tak i k orgánům lidospárvy a dnešním komisím obrany. Nelze proto v tomto směru v budoucnosti počítat se zásadními změnami úkolů a činnosti těchto orgánů ubytovací a stavební služby za branné pohotovosti státu a za války.

Zůstává otevřena otázka působnosti a odpovědnosti za požární ochranu vojsk v poli a zabezpečení její přípravy již v míru. Dříve patřila tato problematika do působnosti ubytovací a stavební služby, v rámci realizace nového modelu byla tato povinnost a odpovědnost u ubytovací stavební služby vypuštěna, nebyla však dosud přenesena na jiný druh vojska nebo služby. Domnívám se však, že požární ochrana vojsk v poli a její příprava ubytovací a stavební službě na všech jejich organizačních stupních nepřísluší, vzhledem k tomu, že tato služba nemá výcvikové možnosti u vojsk a i za války bude převážně službou teritoriální. Požární ochrana vojsk v poli, taktika zdolávání terénních požárů a likvidace jejich následků, kterým není dosud v ČSLA věnována patřičná pozornost, přísluší podle mého názoru těm složkám ČSLA, které se zabývají obranou a odstraňováním následků napadení ZHN.

Jsem si vědom, že mé úvahy o úkolech a činnosti různých stupňů ubytovací a stavební služby jak v poli, tak i na teritoriu nejsou vyčerpávající a potřebují namnoze další rozpracování. Přesto se domnívám, že uvedené údaje v tomto směru, které jsou málo známé, ačkoliv činnost ubytovací a stavební služby se dotýká všech útvarů a zařízení a to jak v míru, tak i ve válce, přispějí k vyjasnění poslání ubytovací a stavební služby ČSLA za války a mohou být podkladem další diskuse v tomto směru.